

LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Dostupnost: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2591>

5.2.101 VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK

Objekt limitování

Významný krajinný prvek (VKP), který je ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou částí krajiny, utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou ze zákona lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Jiné části přírody mohou být VKP po registraci orgánem ochrany přírody. Mohou jimi být i cenné plochy porostů obcí včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata.

Tento limit je součástí územně analytických podkladů - jedná se o údaj o území v rámci sledovaného jevu č. 22 a č. 23 dle přílohy č. 1 část A vyhlášky č. 500/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb.

Důvody limitování

Ochrana cenných krajinných prvků, které nedosahují úrovně nezbytné ochrany formou kategorie zvláště chráněných území.

Vyjádření limitu

VKP jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení VKP nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umístování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů.

Právní předpisy

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 3 odst. 1 písm. b), § 4 odst. 2, § 76 odst. 2 písm. a), § 77 odst. 3.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 7.

Doplňující poznámky

Registrace VKP a rušení této registrace probíhá podle § 6 zákona č. 114/1992 Sb., a § 7 vyhlášky č. 395/1992 Sb. Přehled o registrovaných VKP v území má územně příslušný pověřený obecní úřad, který registraci provádí, případně i stavební úřad.

Limit typu C

Stav k 1. 1. 2016

5.2.102 ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY (ÚSES)

Objekt limitování

Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je definován jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se nadregionální, regionální a místní systém ekologické stability.

Tento limit je součástí územně analytických podkladů - jedná se o údaj o území v rámci sledovaného jevu č. 21 dle přílohy č. 1 část A vyhlášky č. 500/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb.

Důvody limitování

Ochrana krajinné struktury zajišťující uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny.

Vyjádření limitu

A) Závazné vymezení ÚSES v územně plánovací dokumentaci (ÚPD), vydaném územním rozhodnutí, schválených komplexních pozemkových úpravách a přijatém lesním hospodářském plánu:

- 1. Nadregionální a regionální ÚSES** - vymezen v zásadách územního rozvoje krajů (ZÚR) s upřesněním v územních plánech, v regulačních plánech nebo v územních rozhodnutích, případně komplexních pozemkových úpravách;
- 2. Místní ÚSES** – vymezen v územních plánech, v regulačních plánech nebo v územních rozhodnutích, případně komplexních pozemkových úpravách, přijatém lesním hospodářském plánu.

Poskytovatelem těchto ÚSES (údaj o území náležející mezi jevy sledované v územně analytických podkladech) je pořizovatel ÚPD, stavební úřad nebo pozemkový úřad.

B) Nezávazné tj. koncepční vymezení ÚSES – navrhovaný **záměr** na upřesnění nebo změnu vymezení ÚSES (např. v plánech ÚSES, v revidovaném generelu ÚSES) poskytnutý do územně analytických podkladů.

Poskytovatelem těchto ÚSES je orgán ochrany přírody (obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, správa národního parku, újezdní úřad).

Vymezení územního systému ekologické stability stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství – dotčené orgány.

Ochrana územních systémů ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ. Jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.

Právní předpisy

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 36, § 43.

- Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb., § 6, § 11 a Příloha č. 4 a 7.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 3 odst. 1 písm. a), § 4 odst. 1, § 77, § 77a, § 78, § 78a, § 79.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 1 až § 6.

Souvisící předpisy

- Metodická pomůcka č. 1/2012 pro vyjasnění kompetencí v problematice územních systémů ekologické stability, Věstník MŽP, částka 8, srpen 2012.

Doplňující poznámky

Vymezení ÚSES pro ÚPD, územní rozhodnutí, komplexní pozemkové úpravy i lesní hospodářské plány provádí vždy autorizovaný projektant územních systémů ekologické stability, který je zodpovědný za správnost vymezení či upřesnění v souladu s metodickými principy vymezování ÚSES.

Záměry k zapracování do ÚPD (např. na vymezení ÚSES, na upřesnění ÚSES, výjimečně na řádně odůvodněnou změnu vymezení ÚSES) se poskytují (bezodkladně po jejich vzniku) do územně plánovacího podkladu, kterým jsou od 1. 1. 2007 **územně analytické podklady obcí a krajů**. V rámci pravidelné aktualizace územně analytických podkladů jsou tyto záměry prověřeny v rozboru udržitelného rozvoje území a určeny jako problémy k řešení v ÚPD. Výjimečně je možné uplatnit záměry na upřesnění ÚSES i do samotného procesu pořizování ÚPD.

Obsah dosavadní územně plánovací dokumentace obce, jejíž ukončení platnosti přechodným ustanovením § 188 odst. 1 stavebního zákona je v roce 2020, není v případě pořizování nového územního plánu závazný (proto je nezbytné, aby orgán ochrany přírody do nových územních plánů uplatnil znovu všechny požadavky z hlediska ochrany přírody a krajiny, tedy i ÚSES). Z tohoto důvodu je třeba, aby orgán ochrany přírody průběžně aktualizoval a poskytoval koncepční návrh vymezení ÚSES jako podklad pro územně analytické podklady (jev č. 21, části 1. A a jev 37 části 1. B přílohy č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb.) údaje o ÚSES a požadoval jejich zapracování do územních plánů v rámci požadavků dotčených orgánů při zadání územních plánů, případně ve zprávě o uplatňování územního plánu či zásad územního rozvoje.

Potřebné je vymezovat ÚSES tak, aby byly dodrženy platné metodické postupy a zajištěna provázanost systému ÚSES jako celku. V co největší míře musí být vymezen na plochách přírodních či plochách, kde nedochází ke střetu se stávajícími funkcemi území či schválenými záměry, přitom musí být zvažovány zájmy uživatelů území. V rámci upřesňování ÚSES je vhodné vyjmout zastavěné území a zastavitelné plochy (dle platné ÚPD), které nemají z hlediska fungování ÚSES potenciál stát se do budoucna funkční součástí ÚSES.

Limit typu C

Stav k 1. 1. 2017

5.2.103 PŘÍRODNÍ PARK

Objekt limitování

Orgánem ochrany přírody vymezené území s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami.

Tento limit je součástí územně analytických podkladů - jedná se o údaj o území v rámci sledovaného jevu č. 30 dle přílohy č. 1 část A vyhlášky č. 500/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb.

Důvody limitování

Ochrana krajinného rázu.

Vyjádření limitu

K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle zákona č. 114/1992 Sb., může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

Přírodní parky zřizují krajské úřady obecně závazným právním předpisem (nařízením) a zajišťují péči o ně.

Právní předpisy

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 12 odst. 3, § 77a odst. 2.

Limit typu B

Stav k 1. 1. 2016

5.2.104 PAMÁTNÉ STROMY

Objekt limitování

Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí.

Tento limit je součástí územně analytických podkladů - jedná se o údaj o území v rámci sledovaného jevu č. 32 dle přílohy č. 1 část A vyhlášky č. 500/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb.

Důvody limitování

Ochrana památných stromů jako významných prvků území před ohrožením.

Vyjádření limitu

Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji. Jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.

Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom **základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí**. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

Památné stromy a jejich ochranná pásma vyhláší pověřený obecní úřad rozhodnutím, případně další orgány ochrany přírody.

Ochrana památného stromu může být zřízena i smluvně.

Právní předpisy

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 39, § 46, § 76 odst. 2 písm. b), § 78.

Limit typu B

Stav k 1. 1. 2016

5.2.105 DŘEVINY ROSTOUCÍ MIMO LES

Objekt limitování

Dřeviny (stromy a keře) rostoucí jednotlivě nebo ve skupinách ve volné krajině i v obcích na pozemcích mimo lesní pozemky.

Důvody limitování

Ochrana dřevinné vegetace.

Vyjádření limitu

Tyto dřeviny jsou chráněny před poškozováním a ničením. Péče o dřeviny je povinností vlastníků. Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody.

Další podrobnosti vztahující se k povolení ke kácení a k případným náhradním výsadbám a odvodům stanovují § 8 a § 9 zákona č. 114/1992 Sb. a § 1 až § 5 vyhlášky č. 189/2013 Sb. (viz Právní předpisy). Přísnější ochrana je stanovena u památných stromů (viz samostatný limit).

Obecní úřady povolují s výjimkou území národních parků a maloplošných chráněných území a jejich ochranných pásem kácení dřevin (včetně dřevin rostoucích na silničních pozemcích a u železničních drah), ukládají přiměřenou náhradní výsadbu a vedou přehled pozemků vhodných k náhradní výsadbě. Úřady obcí s rozšířenou působností přijímají oznámení o chystaném kácení dřevin ve zvláštních případech (zákon č. 114/1992 Sb., § 8 odst. 2 a 4), a jsou oprávněny k pozastavení, omezení nebo zákazu předem oznámeného kácení dřevin.

Činí tak pouze, jedná-li se o dřeviny rostoucí mimo chráněná území a jejich ochranná pásma.

Krajské úřady na území přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, není-li podle zákona o ochraně přírody příslušné Ministerstvo životního prostředí.

Ukazatele a číselné hodnoty

Pojmy vymezené vyhláškou č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení:

- zapojeným porostem dřevin se rozumí soubor dřevin, v němž se nadzemní části dřevin jednoho patra vzájemně dotýkají, prorůstají nebo překrývají;
- společenskými funkcemi dřeviny se rozumí soubor funkcí dřeviny ovlivňujících životní prostředí člověka, jako je snižování prašnosti, tlumení hluku či zlepšování mikroklimatu; mezi společenské funkce patří také funkce estetická, včetně působení dřevin na krajinný ráz a ráz urbanizovaného prostředí;
- stromořadím se rozumí souvislá řada nejméně deseti stromů s pravidelnými rozestupy; chybí-li v některém úseku souvislé řady nejméně deseti stromů některý strom, je i tento úsek považován za součást stromořadí; za stromořadí se nepovažují stromy rostoucí v ovocných sadech, školkách a plantážích dřevin;
- nedovolenými zásahy do dřevin se rozumí zásahy vyvolávající poškozování nebo ničení dřevin, které způsobí podstatné nebo trvalé snížení jejich ekologických nebo společenských funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření;
- o nedovolený zásah se nejedná, pokud je prováděn za účelem zachování nebo zlepšení některé z funkcí dřeviny, v rámci péče o zvláště chráněný druh rostliny či

živočicha nebo pokud je prováděn v souladu s plánem péče o zvláště chráněné území.

Právní předpisy

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, § 7, § 8, § 9, § 76 odst. 1 písm. a), § 77 odst. 1 písm. h), § 77a odst. 3.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb.

Souvisící předpisy

- Metodické doporučení Ministerstva životního prostředí, odboru obecné ochrany přírody a krajiny, k aplikaci některých ustanovení vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů, Věstník MŽP, částka 1, leden 2015.

Doplňující poznámky

Ke kácení dřevin, rostoucích mimo les, je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody.

Povolení není třeba ke kácení dřevin

- z důvodů pěstebních (obnova porostu nebo provádění výchovné probírky), při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav a z důvodů zdravotních. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin;
- za předpokladu, že dřeviny nejsou součástí významného krajinného prvku nebo stromořadí
 - pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
 - pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,
 - pro dřeviny pěstované na pozemcích vedených v katastru nemovitostí ve způsobu využití jako plantáž dřevin,
 - pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada, zastavěná plocha a nádvoří nebo ostatní plocha se způsobem využití pozemku zeleň;
- je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu, kácení provedené z tohoto důvodu musí být oznámeno orgánu ochrany přírody do 15 dnů od jeho provedení.

Limit typu A

Stav k 1. 1. 2017